

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
 ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦ/ΣΕΩΝ
 Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 29
 Ταχ. Κώδικας : 101 10 – Αθήνα

Αθήνα, 06/02/2019

Αρ. Πρωτ.: Φ.10141/41565/1762

ΠΡΟΣ : Ε.Φ.Κ.Α.
 Γεν. Δ/νση Εισφορών και
 Ελέγχων
 Δ/νση Ασφάλισης
 Σατωβριάνδου 18
 104 32 Αθήνα

Θέμα: Χρόνος ασφάλισης σε περιπτώσεις ανάκλησης πράξεων διορισμού λόγω χρήσης πλαστών δικαιολογητικών

Σχετ.: το υπ' αριθμ. Δ.ΑΣΦ.799/1184378/2017

Απαντώντας στο ανωτέρω σχετικό έγγραφό σας, με αφορμή περιπτώσεις αναδρομικής ανάκλησης διορισμών λόγω υποβολής μη σύννομων δικαιολογητικών, όπως προέκυψε μετά από σχετικό έλεγχο αυτών, και όσον αφορά στις επιπτώσεις της ανάκλησης των διορισμών στην ισχύ του χρόνου ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε μέχρι την ανάκληση, σας γνωρίζουμε ότι:

Σύμφωνα με το άρθρο 15 «Χρόνος Ασφάλισης» παρ.2 (περ. α και β) και παρ.3 του ν.4387/2016 (Α' 85), ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β', ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ, ορίζεται ότι 2.α. Υπάλληλοι που εσφαλμένα έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου και υπό την προϋπόθεση ότι παραμένουν στην Υπηρεσία, συνεχίζουν την ασφάλισή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την αποχώρησή τους από την Υπηρεσία.

β. Πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων και κλάδων, ενώ δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις, συνεχίζουν την ασφάλισή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. εφόσον διατηρούν την ιδιότητα ή απασχόληση για την οποία υπήχθησαν στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων και κλάδων. Χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς και κλάδους, ενώ δε συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές δεν επιστρέφονται.

3. Η παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 2084/1992, η παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 2084/1992, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καταργείται.

Στο άρθρο 34 «Χρόνος Ασφάλισης», ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ` ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ, στην παρ.1 (περ.α και β) του ίδιου νόμου και στην παρ.3 προβλέπεται ότι 1. «Χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. για τους ασφαλισμένους του Κεφαλαίου αυτού είναι:

α. Ο χρόνος πραγματικής ασφάλισης, ήτοι ο χρόνος ασφαλιστέας απασχόλησης ή ιδιότητας στον Ε.Φ.Κ.Α. ή στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές. Για τους μισθωτούς ως χρόνος ασφάλισης αναγνωρίζεται και ο χρόνος για τον οποίο οφείλονται εισφορές, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

β. Ο λογιζόμενος χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας των πολιτικών και στρατιωτικών υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

3. Πρόσωπα που έχουν υπαχθεί καλόπιστα στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, ενώ δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις, συνεχίζουν την ασφάλισή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. για όσο διάστημα διατηρούν την ιδιότητα ή απασχόληση για την οποία υπήχθησαν στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων κλάδων και λογαριασμών. Χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, ενώ δε συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης, λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές δεν επιστρέφονται, εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση διαγραφής.

4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται το άρθρο 3 του Ν. 1358/1983 (Α' 64), το εδάφιο γ' της παρ. 2 του άρθρου 40 του Ν. 2084/1992, όπως τροποποιημένο ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 18 του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010, καθώς και κάθε διάταξη που ορίζει διαφορετικά από το παρόν.»

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.2 του ν.1846/1951 (Α' 179) ο χρόνος ασφάλισης των μισθωτών του πρ. ΙΚΑ (νυν ΕΦΚΑ) αποτελείται από «τας ημέρας καθ' ας οι ησφαλισμένοι από της υπαγωγής των εις την ασφάλισιν του Ι.Κ.Α. δικαιούνται αμοιβής εις χρήμα». Επομένως, κριτήριο για τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης είναι η πραγματικά παρασχεθείσα εργασία. Ως προς την παρεχόμενη στο δημόσιο εργασία, το άρθρο 11 παρ.2 του π.δ.169/2007 (Α' 210) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων» ορίζει ότι ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία αυτή που παρέχεται πραγματικά «από αυτούς που διατελούν σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 1,2 και 3 του Κώδικα αυτού».

Με βάση τις διατάξεις των άρθρων 15 και 34, ο χρόνος ασφάλισης που διανύθηκε στους υφιστάμενους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που αναγνωρίστηκε, εξαγοράστηκε ή συνεχίζεται η εξαγορά του, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί στην ασφάλιση του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. Παράλληλα, τα άρθρα 15 και 34 απαριθμούν τις ειδικότερες περιπτώσεις χρόνου

ασφάλισης (χρόνος πραγματικής ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί ή οφείλονται εισφορές από τους μισθωτούς, λογιζόμενος χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας των πολιτικών και στρατιωτικών υπαλλήλων, πλασματικός χρόνος, σύμφωνα με ειδικότερες διατάξεις, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης, χρόνος διαδοχικής ασφάλισης). Επιπροσθέτως, προβλέπεται ειδική ρύθμιση για τα πρόσωπα που καλόπιστα υπήχθησαν στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων και κλάδων, ενώ δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο χρόνος κατά τον οποίο παρέχεται εργασία συμπεριλαμβάνεται στο χρόνο ασφάλισης ο οποίος λαμβάνεται υπόψη για τη χορήγηση σύνταξης.

Σε περιπτώσεις ανάκλησης διορισμών αναδρομικά, οι συνταγματικές αρχές της προστασίας και του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 του Συντάγματος), της προστασίας της εργασίας και της κοινωνικής ασφάλισης (άρθρο 22 του Συντάγματος) υποδεικνύουν την αναδρομική ανάκληση του χρόνου ως ασφάλισης ως έσχατο μέτρο, σύμφωνα με τις παραπάνω αρχές, και όχι πέραν των ορίων που θίγουν τον πυρήνα των παραπάνω συνταγματικών δικαιωμάτων. Επιπλέον, πρέπει να τηρείται η συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ.1), σύμφωνα με την οποία οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα των πολιτών «πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας». Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις στους υπαλλήλους σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται να είναι σύμφωνες με τις συνταγματικής ισχύος αρχές της ασφάλειας δικαίου, της προβλεψιμότητας και της αναλογικότητας και να διασφαλίζεται η ισορροπία μεταξύ του δημοσίου σκοπού και της συνταγματικής αρχής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ατομικών δικαιωμάτων του υπαλλήλου (Ελεγκτικό Συνέδριο, Β' Τμήμα, 1176/2018 σκ.ΙΙΙ.Β. και ΙΙΙ.Γ.). Όταν έχει μεσολαβήσει μεγάλο χρονικό διάστημα από την αρχική πράξη διορισμού μέχρι την πράξη της ανάκλησης, η μη αναγνώριση του χρόνου ασφάλισης, κατά τον οποίο *de facto* έχει παρασχεθεί η εργασία, θίγουν την αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του μέτρου αποκατάστασης της νομιμότητας και των ατομικών δικαιωμάτων του προσώπου στο οποίο επιβάλλεται το μέτρο (Ελεγκτικό Συνέδριο, Β' Τμήμα, 1176/2018 σκ.ΙΙΙ.Ε.).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, σε αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να εξετάζεται σε κάθε περίπτωση κατά πόσο έχει πράγματι παρασχεθεί η εργασία από τον υπάλληλο του οποίου ο διορισμός έχει ανακληθεί αναδρομικά, καθώς η *de facto* προσφορά εργασίας δημιουργεί αξίωση του υπαλλήλου για την παροχή αμοιβής και αναγνώριση του χρόνου του ως χρόνου πραγματικής ασφάλισης. Για την κρίση αυτή καθοριστικό ρόλο στην ακύρωση ή όχι του χρόνου ασφάλισης διαδραματίζει η κρισιμότητα του έγγραφου του οποίου πλαστογραφήθηκε και του προσόντος το οποίο λόγω της πλαστότητας του εγγράφου τελικά ελλείπει. Έτσι διασφαλίζεται η αρχή της αξιοκρατίας και της ισότητας κατά την πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις, ειδικότερη έκφραση των οποίων είναι η πρόβλεψη των τυπικών προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων, τα οποία πρέπει να συναρτώνται προς τις ικανότητες των προς διορισμό υποψηφίων και των απαιτήσεων των καθηκόντων που θα ασκηθούν

(Ελεγκτικό Συνέδριο, Β' Τμήμα, 1176/2018 σκ.Υ.Β. η οποία παραπέμπει στις ΣΤΕ Ολομ. 1120-1124/2016, 527/2015, 1150/2010, 3593- 3595/2008, ΣΤΕ Πρακτ. Επεξ. 233/2010, 48/2006, ΑΠ 264/2011). Για παράδειγμα, οι ιατρικές υπηρεσίες δεν μπορούν εξ ορισμού να παρασχεθούν από κάποιον που δεν κατέχει τα τυπικά προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δεν μπορεί να γίνει λόγος για πραγματική παροχή της εργασίας. Το ίδιο δεν ισχύει για τεχνικές εργασίες, όπως η καθαριότητα ή η φύλαξη ενός κτιρίου, οι οποίες υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν χωρίς την ύπαρξη συγκεκριμένης εκπαίδευσης.

Επομένως, σε περιπτώσεις ανάκλησης διορισμών αναδρομικά, ως προς τον ασφαλιστικό χρόνο μέχρι την πράξη ανάκλησης ή απομάκρυνσης από τη θέση, ισχύουν τα παρακάτω:

α) εφόσον τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά/αποδεικτικά των προσόντων διορισμού δεν αποτελούν προαπαιτούμενα για την άσκηση επαγγέλματος ή την παροχή συγκεκριμένης εργασίας, ο χρόνος ασφάλισης που εχώρησε από το διορισμό μέχρι την ανάκλησή του παραμένει ισχυρός χωρίς κατ' ακολουθία να τίθεται θέμα ακύρωσης και επιστροφής των καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών

β) εφόσον αντιθέτως, τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά/αποδεικτικά των προσόντων διορισμού αποτελούν προαπαιτούμενα για την άσκηση επαγγέλματος ή την παροχή συγκεκριμένης εργασίας, ο χρόνος ασφάλισης που εχώρησε από το διορισμό μέχρι την ανάκλησή του δεν είναι ισχυρός και κατά συνέπεια ακυρώνεται, εκτός εάν εκδοθεί δικαστική απόφαση με την οποία επιβάλλεται η χορήγηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, οπότε η συνταξιοδοτική παροχή χορηγείται.

Σε αυτές τις περιπτώσεις τίθεται θέμα ακύρωσης και επιστροφής των αντίστοιχων καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών. Σημειώνεται ότι ειδικά ως προς τις καταβληθείσες εισφορές ασφάλισης ασθένειας, αυτές δεν επιστρέφονται.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι σε περίπτωση που δεν μπορεί να χορηγηθεί σύνταξη λόγω των καταστατικών διατάξεων ενός εντασσόμενου στον ΕΦΚΑ φορέα, κλάδου ή τομέα, αυτό δεν εμποδίζει την προσμέτρηση του ως άνω έγκυρου χρόνου για τη λήψη σύνταξης βάσει των διατάξεων άλλου φορέα, κλάδου ή τομέα βάσει των κανόνων της διαδοχικής ασφάλισης.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Εσωτερική κοινοποίηση :

- 1) Γραφείο κ. Υφυπουργού Κ.Α.
- 2) Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Κ.Α.
- 3) Γραφείο κ. Γεν. Διευθυντή Κ.Α.
- 4) Δ/ση Δ.18
- 5) Δ/ση Δ.15

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ